

**SAN JOAN GURUTZEKOREN
IRUDI ETA SINBOLOAK**

Fontiverosko santu eta poetak ahozko irakaspena maite zuen batez ere. Hori zuen bere arloa. Hona zer diogun hone-taz hitz egiterakoan:

“Adituak eta lekukoak bat datoz haren ahozko irakaspena azpimarratzean. Behin eta berriro agertu izan da, Joan Guru-tzekoren joera eta benetako bokazioa espirituzko gauzak ahoz eta zuzenean irakastea zela; hari berez zeriona ahozko irakaspena zen. Idaztea, hala ez badirudi ere, ez zuen oso berea; eta hartara jarri bazen, erlijiosoen eta pertsona espiri-tualen eskaeraz izan zen. Espirituak ezagutzeko dohain apar-ta zuen, berezko sena-edo. Orain dela gutxi gogoeta hau agertu genuen hartaz: “Santa Teresak gidatu zuen karmeldar-ren erreforman bizkarrezur eta zutabe izatea egokitu zi-tzaion; erreformaren aita izatea. Gobernuan eta kanpoko gi-daritzan baino gehiago barruko gidaritzan, espirituen maisut-zan, zuzendaritzan”.

Haren ahozko irakaspenaz gozatzeko zoriona izan zutene-tako askok estimu handitan zuten eta, Santua bizi zela, idatziz jartzen zuten eta gordetzen hark ahoz esanikoa. Beasen, Kata-lina San albertorenak, ardura handia hartzen zuen hark esaten zuena idazteko; eta harekin bi hazbete gora zituen liburu bat egin zuen, otoitzerako eta bere arimaren espirituzko tratuturako maisutzat erabiltzen zuena (Ana Jainkoaren Amarenak esana,

BMC 14, 118. or.). Magdalena Espiritu Santuarenak, Beasen, adierazten du: “Haren hitzak zeruko argitan buztiak ziren. Ni saiatzen nintzen haietako batzuk kopiatzen, kanpoan zegoeanean eta berarekin tratatzerik ez zenean, irakurri eta gozatu ahal izateko” (BMC 10, 326. or.).

Segovian zegoenean, “hitzaldi zoragarriak egiten zizkien bere fraideei, perfekzio-bidean aurrera egiteko gogoia berotuz; eta testigu honek ikusten zuen buruz jantzienak zirenak eta hain jantziak ez zirenak ere konturatzen zirela” (Lukas San Joserena, BMC 14, 284. or.).

Eta, garai berari dagokiola, frai Bernabek dio: “Kapituluetan eta jantokian egiten zituen hitzaldiak hain espiritualak eta gartsuak ziren, miresgarri eta probetxu handiko gertatzen baitziren erlijiosoentzat, eta haietako askok idatziz jartzen zituzten gero beren arimaren onerako, gogoeta espirtualerako eta otoitzerako gaia eduki eta santuki bizi izateko” (BMC 14, 293. or.).

Gero, hainbeste eskari izanik bere irakaspenak idatziz jarri beharrean izan zenean, ohartzen zen barru-barruko doktrina zela eta zaila hitzez adierazten; are zailago ulertzen, batez ere espirtuko gauzei begiratzen ohitu gabe zeudenentzat. Horregatik, adibideak, konparazioak, irudiak, sinboloak... erabiltzen zituen.

Bere obretan sarri-sarri agertzen dira horrelakoak. Asko eta asko fisikakoak dira: bere zentrorik sakonenera jotzen duen harriarena; beiran jotzen duen eguzki-errainuarena; sua eta enborrarena; ardo zaharra eta ardo berriarena, bizitza espirtualean maitale zaharraren eta berriaren izaera azaltzeko...

Luze hitz egin daiteke hauetako bakoitzaz. Baina oraingoan zati txikitxo bat eskaini nahi diot irakurleari. Dastaketa fin, gozo eta laburra; hain zuzen ere, *ardo zahar eta berriaz*

dioena, benetako enologo baten jakintza agertzen baitu hor.
BK-ren 25. kantan dator. Honela dator kanta hau:

25. KANTA (A 16)

*Zure oinatzen atzean
neska gazteak bidez bide doaz,
txinpartak ukitzean,
ardo onaren beroaz,
jariatze lurrintsu jainkozkoaz.*

Ardo onaren beroaz, / jariatze lurrintsu jainkozkoaz.

7. zenbakitik 11.era dator guk markatu dugun zatitxoa:

“7. Ardo on hau ematea da Jainkoak arima aurreratuei batzuetan egiten dien beste mesede gorenetakoa bat, Espiritu Santuaren maitasun ezti, gozo eta indartsuaren ardoaz mozortzen baititu; horregatik deitzen dio ardo ona; ardo ona era askotako espezia lurrintsuz eta bizigarriz egosia den moduan, Jainkoak perfektuei ematen dien maitasun hau ere, haien arimetan egosia, jalkia eta ondua dago arimak honezkero irabaziak dituen bertuteekin; maitasun honek, espezia baliotsu hauekin ondua denak, mozkortasun gozoko halako sendotasun eta oparotasuna ezartzen du ariman Jainkoak egiten dizkion bisitetan, non eraginkortasun eta indar handiz bidalarazten baitizkio Jainkoari, hemen esaten ari garen gorestekoa, maitatzeko, gurtzeko... jariatze haiek; eta hau, beragatik gauzak egiteko eta sufritzeko desira miragarriekin.

8. Eta jakin behar da, mozkortasun gozo honen mesedea ez dela igarotzen txinparta bezain laster, hau baino iraukorragoa baita; txinpartak ukitu egiten du eta gero pasatu egiten da, hala ere haren eraginak irauten du pixka bat eta batzuetan, asko; ardo onak berak eta haren eraginak denbora luzez

irauten du (hori, diodanez, maitasun gozoa da ariman) eta batzuetan, egun bat edo bi; beste batzuetan, egun asko; intentsitate-gradua beti bera ez bada ere, handiagotzen eta txikiagotzen baita, baina hori ez dago arimaren esku; batzuetan, bere aldetik ezer egin gabe, arimak bere espiritua barne-muinean jainkozko ardo honekin eztiki mozkortuz eta sutuz doala sumatzen du, harako Davidek dioenaren (Sal 38, 4) arabera: *Erretzen neukan bihotza bularrean, gogoan nerabilela, sua piztu zitzaidan.*

Maitasun-mozkortasun honen jariatzeek, batzuetan, hark adina irauten dute; beste batzuetan, berriz, maitasun-mozkortasun hau ariman izan arren, aipaturiko jariatze horiek gabe izaten da, eta izaten direnean, intentsitate handiagokoak edo txikiagokoak, mozkortasun-intentsitatearen arabera. Baina jariatzeek edo txinpartaren ondorioek, gehienetan, txinpartak baino gehiago irauten dute; txinpartak uzten dituenak, berriz, mozkortasunak uzten dituenak baino gartsuagoak dira, jainkozko txinparta honek garretan eta maitasunez erretzen uzten baitu arima.

9. *Eta irakindako ardoaz mintzatu garenez gero, egoki izango da, laburki bada ere, hemen irakindako ardoaren, ardo zaharra deitzen diotenaren, eta ardo berriaren arteko alde zain den adieraztea, maitale zaharraren eta berriaren artean dagoen alde bera izango baita, eta pertsona espiritua-lei doktrina pixka bat emateko ongi etorriko da. Ardo berriak ez du liga bereganaturik ez jalkirik, eta horregatik kanpotik irakiten du, eta ezin daiteke jakin ona ala txarra izango den, liga ongi bereganatu eta haren garra baretu arte, ordura arte beti baitago galtzeko arriskuan; zapo gordin eta garratza izaten du, eta hartatik asko edateak kalte egiten du; indarra oso bildurik du ligan. Ardo zaharrak dagoeneko liga bereganaturik eta jalkirik du; horregatik, ez du berriaren garrik kanpo aldetik; ezagun da honezkero ardo ona izango dela, eta ez du galtzeko arriskurik, kalte egin diezaioketen gar eta oldar*

haiek honezkero joan baitzaizkio, eta, beraz, ardo ongi irakina, nekez gaitzotzen eta galtzen da; zapore leuna du eta indarra ardoaren substantzian, ez honezkero baren gustuan; eta horregatik, hartatik edateak on egiten du eta indarra ematen.

10. *Maitale berriak ardo berriaren antzekoak dira (hauek Jainkoa zerbitzatzen hasten direnak dira), maitasun-ardoaren bizitasuna oso azalean, zentzumenean, dutelako, zentzumen argal eta akastunaren liga ez baitute oraindik berengantatu, eta maitasun-indarra baren zaporean dute; hauei, gebienetan, jarduteko indarra zapore sentsitiboak ematen die, eta horrek eraginik mugitzen dira; beraz, zentzumenearen gar eta zapore sendo haiek bukatu arte ez dago maitasun bonetaz ziur egoterik. Izan ere, zentzumenearen gar eta bero hauek onera eta maitasun osora joateko eta hartarako bide on izan daitezkeenez, bere inperfekziozko liga ongi bideratuz, era berean, oso erraz da hasiera hauetan eta gustuen berritasunean maitasun-ardoa falta izatea eta berriaren gar eta zaporea galtzea. Eta maitale berri hauek beti dituzte maitasun sentsitiboaren antsiak eta minak, eta hauei edaria neurritz hartzea komeni zaie, ardoaren indarrez gauza asko eginez gero, beraien izaera hondatuko litzatekeelako. Maitasun antsia eta min hauek ardo berriaren zaporea dira, gordin eta garratza dela esaten genuena, oraindik gozatu gabea irakin luzean, maitasun-antsia horiek bukatzen direnean, gero esango dugunez.*

11. *Konparazio hau bera jartzen du Jakintsuak Siraken liburuan (9, 15), esanez: Adiskide berria ardo berria bezalakoa da; utzi zahartzen eta atseginez edango duzu.* Beraz, maitale zaharrak, Maitearen zerbitzuan saiatuak eta probatuak direnak, ardo zaharra bezalakoa dira, honezkero liga irakinik dutenak; ez dituzte gar sentsitibo haiek, ezta kanpoko oldar eta su gartsu haiek ere; baina atsegin dute maitasun-ardoaren gozotasuna, substantzian ongi irakinik dagoena; bera, berriz, ez

dago honezkero zentzumenaren zaporean, maitale berrien maitasuna dagoen bezala, han barruan ariman, espirituaren substantzian eta zaporean eta obraren egian finkaturik baizik. Eta hauek ez dute nahi zapore eta gar sentsitibo horiei atxikiak egoterik, ezta ez dituzte nahi probatu ere, minik ez nahigaberik ez izatearren; izan ere, zentzuetako gozamenen bati men egiten dionak, nahitaez izango ditu minak eta nahigabeak zentzumenean eta espirituan.

Beraz, maitale zahar hauek zentzumenean sustraia duen gozotasun espiritualik ez dutenez gero, dagoeneko ez dute maitasun antsiarik ez minik zentzuan eta espirituan; horregatik, adiskide zahar hauek oso nekez huts egiten diote Jainkoari, huts eginaraziko liekeena, sentsualitatea, mende harturik dutelako, eta maitasun-ardoa ez bakarrik dute irakina eta liga purgatua, baita ondua ere, bertso-lerroan esaten denez, perfekzio-bertuteen espeziekin, hauek ez baitiote uzten gaiztotzen, ardo berriari bezala. Hortaz, adiskide zaharra oso estimatua da Jainkoaren aurrean, eta halaxe dio Siraken liburuak (9, 14): *Ez baztertu aspaldiko adiskiderik, adiskide egin berria ez baita haren pareko.*

Maitasun-ardo honetan, bada, ariman probatua eta irakina den honetan, egiten du jainkozko Maiteak aipatu dugun goimozkortzea, haren indarrez bidaltzen baititu arimak Jainkoagana jariatze ezti eta gozoak. Eta, beraz, hiru bertso-lerroen esanahia ondorengo hau da: Nire arima txinparta-ukituz itzartzean eta ardo-irakinez maiteki mozkortzean, arima honek, haren baitan eragiten dituzun mugimenduen jariatzeak eta maitasun-egintzak, bidaltzen dizkizu”.

Dastaketa fin horrekin uzten zaitugu, ene irakurlea, birus honek eraginiko bakarraldietan Fontiverosko poeta mistikoaren eta espirituko maisu handiaren laguntza izan dezazun.

Luis Baraiazarra Txertudi